

14

การสร้างโอกาสทางการศึกษาและการประกอบอาชีพสู่ชุมชนแบบองค์รวม ด้านธุรกิจค้าปลีก

โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์ เทคโนโลยี

ชื่อผู้เขียน นายวัชร เกษสำลี
ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้จัดการ สำนักงานบริหารการสื่อสารและการตลาด
ที่อยู่ 20/29 หมู่2 ซ.งามวงศ์วาน23 ถ.งามวงศ์วาน ต.บางเขน อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี 11000
โทรศัพท์ 0-2591-9123-5 โทรสาร 0-2591-9126
E-mail vajra711@hotmail.com เว็บไซต์ www.panyapiwat.ac.th

วิธีปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม

1. ติดต่อประสานกับสถานประกอบการ ขอโควตาทุนการศึกษาให้แก่เรียนในจำนวนที่เพียงพอ
2. จัดสรรและมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนสาขาวิชาธุรกิจค้าปลีกทุกคนที่ประสบปัญหาด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา
3. จัดหลักสูตรการเรียนการสอนรูปแบบทวิภาคี ในแผนการเรียนแบบ Block Course (3 เดือน) ด้วยการเรียนภาคทฤษฎีที่โรงเรียนและฝึกปฏิบัติงานจริงที่สถานประกอบการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะความรู้และทักษะการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพที่ภาคธุรกิจต้องการ

4. ทำความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับสถานประกอบการในการให้รายได้ระหว่างที่นักเรียนฝึกปฏิบัติงานที่สถานประกอบการ
5. จัดหาและคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ตรงและเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากสถานประกอบการ ในการให้ความรู้ที่อิงตามมาตรฐานอาชีพของผู้เรียนโดยตรง
6. ส่งต่อนักเรียนสู่สถานบันอุดมศึกษา (ระดับปริญญาตรี) เพื่อสร้างความก้าวหน้าทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น พร้อมทั้งต่อยอดโอกาสทางการศึกษาด้านการรับทุนการศึกษาต่อเนื่องหลังสำเร็จการศึกษาในระดับ ปวช.
7. ส่งต่อนักเรียนสู่สถานประกอบการชั้นนำ ในการบรรจุเข้าทำงาน หลังนักเรียนสำเร็จการศึกษาในระดับ ปวช.

ประสิทธิผล

1. จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่มีสมรรถนะตรงตามมาตรฐานอาชีพของสถานประกอบการเพิ่มขึ้นจาก 274 คน เป็น 375 คน
2. อัตราการส่งต่อนักเรียนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาพร้อมรับทุนการศึกษาต่อเนื่อง และส่งต่อเข้าเป็นพนักงานที่สถานประกอบการหลังสำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2553 เพิ่มขึ้นจาก 43% เป็น 63%

บทสรุปของผู้บริหาร

โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์ เทคโนโลยี ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนระดับอาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาธุรกิจค้าปลีก ที่มีการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการเรียนรู้รูปแบบทวิภาคี 100% ด้วยการเรียนภาคทฤษฎีที่โรงเรียนและฝึกภาคปฏิบัติจริงที่สถานประกอบการ โดยมีจุดประสงค์หลักคือพัฒนาเยาวชนแห่งคุณภาพ ที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะและคุณธรรมจริยธรรมต่อการปฏิบัติงานตรงตามมาตรฐานอาชีพที่สถานประกอบการของภาคธุรกิจต้องการ พร้อมทั้งสามารถประกอบอาชีพและต่อยอดสู่การเป็นเจ้าของกิจการหรือผู้ประกอบการระดับ SMEs ได้ บนรากฐานแห่งจรรยาบรรณของการประกอบอาชีพ

การดำเนินงานด้านการบริหารงานและกิจกรรมความรับผิดชอบต่อชุมชน โดยการ**เปิดรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมต้นหรือเทียบเท่าศึกษาต่อในระดับ ปวช. ซึ่งโรงเรียนฯ ได้ดำเนินกิจกรรม “แนะแนวการศึกษาต่อ”** ตามโรงเรียนในชุมชนต่าง ๆ ทั้งในระบบและนอกระบบ ด้วยการสร้างความเข้าใจ ให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษา พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการศึกษาต่อให้กับนักเรียน อีกทั้งดำเนินกิจกรรมสร้างความเข้าใจ ในระบบการจัดการศึกษารูปแบบทวิภาคีให้กับครูอาจารย์และผู้ปกครองให้รับทราบอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งสร้างโอกาสให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ปกครองที่มีข้อจำกัดในการสนับสนุนการศึกษาให้กับบุตรหลาน สามารถขอรับทุนการศึกษาจากสถานประกอบการที่โรงเรียนได้ทำความร่วมมือด้านการมอบทุนการศึกษาได้ทันที

ซึ่งการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อชุมชนที่ผ่านมาของโรงเรียน ไม่ได้เป็นเพียงการสร้างโอกาสทางการศึกษา หรือเป็นการลดการสูญเสียโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชน เท่านั้น ทั้งนี้การดำเนินงานของโรงเรียนฯ ยังต่อเนื่องมาถึงการดูแล**รับผิดชอบต่อนักเรียนระหว่างที่เข้ามาเรียน**ในโรงเรียนตลอดหลักสูตรด้วยการร่วมมือกับสถานประกอบการใน **“การพัฒนาหลักสูตรและจัดระบบแผนการเรียนรูปแบบทวิภาคี”** เป็นแบบ Blocked Course 3 เดือน ซึ่งหมายถึง ใน 1 ภาคการศึกษา นักเรียนจะเรียนที่โรงเรียน 3 เดือน และฝึกภาคปฏิบัติที่โรงเรียน 3 เดือน และในระหว่างที่นักเรียนฝึกภาคปฏิบัติที่สถานประกอบการนั้น นักเรียนจะได้รับรายได้ระหว่างเรียนตามจริงที่นักเรียนฝึกปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นการสร้างรายได้ให้กับนักเรียน สร้างความภาคภูมิใจ อีกทั้งเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครองอีกทางหนึ่งด้วย

และเพื่อเป็นการดูแลรับผิดชอบต่อชุมชนให้ครบแบบองค์รวมนั้น นอกจากการเปิดโอกาสให้การศึกษาที่มีคุณภาพได้เข้าถึงเยาวชนมากขึ้น ด้วยการมอบทุนการศึกษาต่อ รวมทั้งสร้างประสบการณ์และสร้างรายได้ให้กับนักเรียนระหว่างที่เรียนแล้ว โรงเรียนฯ ยังได้กำหนดนโยบายและแนวทางการรับผิดชอบต่อนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาด้วยการ

สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการชั้นนำ ในการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (ระดับปริญญาตรี) และรับนักเรียนเข้าบรรจุเป็นพนักงานของบริษัท ภายใต้การดำเนินกิจกรรมโครงการ “Road to PIT” ซึ่งรูปแบบการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว เป็นการสำรวจความต้องการหลังสำเร็จการศึกษาจากจำนวนนักเรียนที่สำเร็จ การศึกษาทั้งหมด และหลังจากที่ได้ผลสรุปจำนวนที่ต้องการแล้ว จึงนำข้อมูลดังกล่าวนำเสนอให้กับสถาบันการศึกษาที่ สร้างความร่วมมือ เพื่อจัดสรรอัตราตามจำนวนกรณีนักเรียนประสงค์ศึกษาต่อ อีกทั้งได้ดำเนินการครอบคลุมไปจนถึง กระบวนการขอรับทุนต่อเนื่องกับทางสถาบันการศึกษาอีกด้วย ส่วนทางด้านนักเรียนที่ประสงค์จะประกอบอาชีพ ทาง โรงเรียนฯได้ดำเนินการนำจำนวนดังกล่าว นำเสนอให้สถานประกอบการรับทราบและพิจารณาจัดสรรโครงสร้างตาม จำนวนที่นำเสนอทั้งหมด และพิจารณาดำเนินงานให้เหมาะสมตามความรู้ความสามารถและทักษะการทำงานของแต่ละคน

ประวัติองค์กร

โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์ เทคโนโลยี เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ก่อตั้งโดยบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด(มหาชน) เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2547 และได้ดำเนินการ เปิดรับนักเรียนนักศึกษาใหม่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 เป็นต้นมา

ปัจจุบัน โรงเรียนเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาธุรกิจค้าปลีก และสาขาวิชาไฟฟ้า กำลัง ในรูปแบบทวิภาคี ซึ่งเป็นการเรียนการสอนโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

วิสัยทัศน์ (Vision)

“เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำในการผลิตบุคลากร ที่เน้นการเรียนรู้ภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับภาคปฏิบัติ เพื่อให้ได้พนักงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตรงตามความต้องการของภาคธุรกิจในประเทศไทย”

พันธกิจ (Mission)

1. ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจ มุ่งเน้นการผลิตบุคลากรคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมในสาขาวิชาตามปริมาณและพื้นที่ที่ภาคธุรกิจต้องการ
2. ดำเนินการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เป็นองค์กรที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม
3. จัดการศึกษาในระบบทวิภาคีด้วยหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ เพื่อสร้างคุณค่าทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สถานประกอบการ ชุมชนและสังคม
4. พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียน และผ่านระบบสื่อสารทางไกลให้มีประสิทธิภาพด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย
5. สร้างพันธมิตรกับสถาบันทางการศึกษา เพื่อเป็นเครือข่ายในการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพต่อภาคธุรกิจ
6. บริหารการศึกษาโดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน สมศ. และแนวทางของ TQM อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
7. สร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาครู บุคลากร และผู้บริหารโรงเรียน อย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยใช้เกณฑ์รางวัล TQA

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสาขาวิชาธุรกิจค้าปลีกและสาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง เพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ และพร้อมที่จะร่วมงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในกลุ่มบริษัทเจริญโภคภัณฑ์, บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) และบริษัทอื่น ๆ
2. เพื่อส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ทางด้านการบริหารจัดการ และธุรกิจค้าปลีก ให้กับ สังคม ชุมชน ธุรกิจขนาดย่อม สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในรูปแบบของการสัมมนา การจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น ฯลฯ
3. เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล ให้การเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษา มีคุณภาพมากขึ้น และสามารถผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เกิด ความก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

กระบวนการรับฟังเสียงความต้องการของลูกค้า

โรงเรียนฯ แบ่งกลุ่มลูกค้าออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ดังนี้

1. **นักเรียน** หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) จากโรงเรียนรัฐบาล สังกัด สพฐ. สังกัด อบจ. ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจ (Social Economic Status:SES) ในระดับ C ขึ้นไป หรือฐานะทางครอบครัวที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อ ที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี
2. **สถานประกอบการ** หมายถึง ร้านสะดวกซื้อ เซเว่นอีเลฟเว่น ภายใต้การบริหารของบริษัทซีพีออลล์ จำกัด (มหาชน) 3 ประเภท CP All, Franchisee Sub Area and License ประมาณ 5,700 สาขาทั่วประเทศ (สำนักทรัพยากรบุคคล, 2553)

จากการแบ่งกลุ่มลูกค้า นำมาวิเคราะห์และสรุปความคาดหวังของลูกค้า ดังนี้

นักเรียน

1. **มีที่เรียน** ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น แต่จากข้อจำกัดในการเข้าศึกษาต่อ ส่งผลให้นักเรียนไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อ
2. **เรียนในสาขาวิชาที่ตนชอบ** ด้วยนักเรียนเคยสัมผัสเข้าไปในร้าน แล้วรู้สึกต้องการทดลองเป็นพนักงานในร้านฯ แล้วคิดเป็นสาขาที่สามารถให้ฝึกทักษะดังกล่าวได้ รวมทั้งนักเรียนบางกลุ่มมีความชอบร้านเซเว่นอีเลฟเว่น แล้วต้องการที่จะสัมผัสกับร้านฯ อีกด้วย
3. **ไม่ต้องการเรียนหนักทางด้านวิชาการ** ซึ่งนักเรียนรู้สถานะทางด้านความรู้ ความพร้อมของตนเองในการเรียนสายสามัญ เช่น รายวิชา ฟิสิกส์ เคมี เป็นต้น
4. **ได้รับการฝึกฝนอาชีพ** จากการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองได้วางอนาคตในการเปิดกิจการของตนเอง รวมถึงตัวนักเรียนเองที่มีแรงบันดาลใจที่จะสร้างฐานะให้กับตัวเองในอนาคต จึงเกิดความต้องการในการฝึกฝนทักษะทางการปฏิบัติงานให้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับแผนที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้
5. **มีรายได้ระหว่างเรียน** จากสถานะทางครอบครัวที่อาจจะเพียงพอในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการเรียน ส่งผลให้นักเรียนบางครั้งมีความต้องการมากกว่าขั้นพื้นฐาน เช่น มือถือ คอมพิวเตอร์ และอื่น ๆ ที่วัยรุ่นต้องการ ดังนั้น การมีรายได้ระหว่างเรียนจะสามารถเติมเต็มสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ให้กับนักเรียนได้ และอีกหนึ่งเหตุผลคือ นักเรียนต้องการมีรายได้สำหรับแบ่งเบาภาระครอบครัว บางกลุ่ม อาจเป็นรายได้หลักในการนำมาเป็นค่าใช้จ่ายของครอบครัวอีกด้วย

6. **ต้องการวุฒิทางการศึกษา** สำหรับนำไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือนำไปเทียบประสบการณ์ทางการทำงาน

7. **ต้องการสังคม** นักเรียนกลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่ให้ความสำคัญกับสังคมเพื่อน ดังนั้น การที่ได้ศึกษาต่อในที่เดียวกันกับเพื่อน หรืออาจจะต้องการเพื่อนใหม่ การศึกษาจะสามารถสร้างโอกาสดังกล่าวได้

สถานประกอบการ

1. **มีความพร้อมในการทำงาน** หมายถึง มีสมรรถนะการปฏิบัติงานที่ตรงตามความต้องการของบริษัท ด้านการบริการ การส่งสินค้า การบริหารคลังสินค้า การตลาด การสื่อสารการตลาด ด้านบัญชีการเงิน รวมถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในงานเป็นต้น

2. **มีวุฒิภาวะการเป็นหัวหน้างานระดับต้น** เนื่องจากการขยายตัวที่รวดเร็วของธุรกิจ ส่งผลให้ความต้องการของพนักงานเพิ่มสูงขึ้น รวมถึง สามารถเป็นผู้นำในการบริหารจัดการหน่วยงานที่ตนเองดูแลรับผิดชอบได้

3. **ลดต้นทุนค่าฝึกอบรม** เนื่องจากปกติการรับพนักงานใหม่ จะมีการกำหนดให้เข้ารับการอบรมหลักสูตรพนักงานใหม่ หลักสูตรแคชเชียร์ รวมถึงหลักสูตรผู้ช่วยผู้จัดการ กรณีที่นักเรียนผ่านการสอบดังกล่าวแล้ว

4. **มีความต่อเนื่องด้านอัตราค่าจ้างและมีมือแรงงาน**

5. **มีความจงรักภักดีต่อองค์กร** ใช้ความรู้ความสามารถไปปฏิบัติงาน สร้างประโยชน์ต่อองค์กร และถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ให้กับพนักงานรุ่นใหม่ต่อไป

6. **ได้พนักงานประเภท Ready to Work** ที่มีคุณภาพเร็วกว่าคู่แข่ง

กระบวนการและวิถีปฏิบัติในอดีต

ด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนในอดีตที่ผ่านมา รวมถึงค่านิยมที่ส่งเสริมและมุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนสายสามัญและต่อเนื่องไปสู่ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย รวมถึงการกำหนดสัดส่วนการรับนักเรียนสายสามัญและสายอาชีพ เป็นแบบ 60:40 หมายถึง โควต้าสายสามัญสามารถรับนักเรียนได้ในอัตรา 60 สายอาชีพหรือสายอาชีวศึกษา 40 ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษากลับมา ขาดความพร้อมและความสามารถในการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ ส่งผลต่อเนื่องให้สถานประกอบการต่าง ๆ จำเป็นต้องมียกประมาณการฝึกอบรมพนักงานใหม่ ตลอดจนทำให้ประเทศชาติสูญเสีย Waste ทางการศึกษา ที่หมายถึง หลักสูตรที่เรียน ไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน

หมายรวมถึงระบบการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาที่เป็นรูปแบบปกติที่ผ่านมาที่เป็นสายอาชีพ ก็อาจจะตอบสนองความต้องการภาคธุรกิจได้ดีกว่าสายสามัญ ที่ได้รับการพัฒนาความรู้ทักษะด้านอาชีพ Overpaid ที่ทำให้สถานประกอบการไม่ต้องเสียค่าตอบแทนมากเกินไปเกินความจำเป็น เช่น งานธุรการทั่วไป หากเกิดการจ้างงานด้วยวุฒิปริญญาตรีเฉลี่ย 10,000 บาท แต่หากจ้างงานด้วยวุฒิ ปวช. จะทำให้สถานประกอบการสามารถลดต้นทุนการจ้างงานลงได้ คือเฉลี่ย 7,000 บาท/เดือน ซึ่งเมื่อเทียบกันแล้ว จะมีทักษะในระดับที่ใกล้เคียงกัน ทำให้บริษัทเลือกที่จะจ้างงาน ปวช. มากกว่า แล้วลงทุนด้านงบประมาณการอบรม และสูญเสียเวลาในการทำงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

และที่ผ่านมา ขาดความเข้าใจและความร่วมมือด้านการศึกษาให้สอดคล้องทั้งด้าน กระบวนการทำงาน กฎระเบียบ ข้อจำกัด อาจจะไม่มีการถ่ายทอดประสบการณ์และความต้องการซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นความคล่องตัว และประสบการณ์ของสถาบันการศึกษาและการรู้จักธรรมชาติของสถานประกอบการ อาจจะเป็นเรื่องยากทางด้านความร่วมมือทางการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ

ลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้น

- นักเรียนที่สมัครมีจำนวนน้อย
- ไม่ได้ได้รับความร่วมมือในการตอบรับให้เข้าไปแนะแนวประชาสัมพันธ์
- ขาดช่องทางประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุมและทั่วถึง
- นักเรียนที่สมัครเรียนไม่คุณภาพไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ผู้สัมภาษณ์นักเรียนที่มาสมัครเรียน ใช้เกณฑ์การสัมภาษณ์เดียวกัน แต่อำนาจการตัดสินใจแตกต่างกัน
- ที่อยู่ของนักเรียนอยู่ไกลจากสถานที่ฝึกอาชีพ
- ไม่สามารถควบคุมจำนวนนักเรียนลาออกกลางคัน
- นักเรียนขาดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูฝึกที่สถานที่ฝึกงานกับนักเรียน

กระบวนการและวิธีปฏิบัติที่ได้รับการปรับปรุงใหม่

จากการที่บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในด้านการจัดการการศึกษาในรูปแบบทวิภาคีกับ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในปี 2537 โดยมีส่วนในการเขียนและออกแบบหลักสูตรธุรกิจค้าปลีก ในระดับ ปวช. และ ปวส. และได้ร่วมจัดการการศึกษาในระบบทวิภาคี กับสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ในสังกัดของกรมอาชีวศึกษา จำนวนกว่า 20 สถานศึกษา ตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นมาได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี กล่าวคือนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. ในระบบทวิภาคีที่โรงเรียนทำร่วมกับ ซีพี ออลล์ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง เป็นที่ต้องการของบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) แต่กระนั้นจำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษา และสำเร็จการศึกษาในแต่ละปีนั้นมีจำนวนน้อย ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของสถานประกอบการ จึงเป็นเหตุผลให้ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ได้ริเริ่มในการจัดตั้งโรงเรียนปัญญาภิวัฒน์ เทคโนโลยีฯ ขึ้นในปี 2548

โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์ได้จัดตั้งขึ้นในลักษณะที่มีการเรียนการสอนเป็นระบบทวิภาคีทั้งหมด ในระดับ ปวช. ซึ่งประกอบด้วย 2 หลักสูตร คือหลักสูตรธุรกิจค้าปลีก และหลักสูตรช่างไฟฟ้ากำลัง ถือเป็นความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดมากในด้านการศึกษาระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ด้วยความร่วมมือกันระหว่างบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) และโรงเรียนปัญญาภิวัฒน์ เทคโนโลยีฯ ด้วยการ

1. วางแผนการเรียน และการฝึกปฏิบัติงานของนักเรียนร่วมกัน
2. มีทุนการศึกษาให้กับนักเรียนทุกคน ที่เข้าเรียนในหลักสูตรธุรกิจค้าปลีก
3. รับประกันการมีงานทำ 100% หลังสำเร็จการศึกษา
4. มีรายได้ระหว่างการฝึกปฏิบัติงาน
5. ให้การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

วิธีการเรียนการสอนแบบ Work based learning

เป็นการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในรูปแบบทวิภาคี 100 % Blocked Course แต่ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 เทอม แต่ละเทอมมีระยะเวลาเรียน 6 เดือน โดยแบ่งการเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่ม	รูปแบบการเรียน	
A	ฝึกอาชีพ	เรียน
B	เรียน	ฝึกอาชีพ
ระยะเวลา	3 เดือน	3 เดือน

กลุ่มแรกเรียนวิชาการที่โรงเรียนฯ / ศูนย์การเรียนฯ / โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเครือข่าย 3 เดือน กลุ่มที่สองฝึกปฏิบัติงานที่ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น 3 เดือน

ทั้งสองกลุ่มจะสลับการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานทุก ๆ 3 เดือน จนครบหลักสูตร ปวช. ธุรกิจค้าปลีก 3 ปี

การสอนระบบทางไกลจะใช้สำหรับ ศูนย์การเรียนปัญญาภิวัฒน์ 20 ศูนย์ และโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเครือข่าย แต่สำหรับที่โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์ เทคโนโลยีธุรกิจ ใช้วิธีการสอนตามแบบปกติ ลักษณะการสอนทางไกลแบบ “วิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์” เป็นการออกอากาศสด ณ ห้องส่งจากส่วนกลางคือที่ โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์ เทคโนโลยีธุรกิจ ที่จังหวัดนนทบุรี ไปยังศูนย์การเรียนฯ ทุกศูนย์ และโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเครือข่ายทุกโรงเรียน เป็นการเรียนการสอนแบบสื่อสาร 2 ทาง คืออาจารย์และนักเรียนสามารถคุยโต้ตอบกันได้ตลอดเวลา โดยแต่ละสถานศึกษาจะมีอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ คอยกำกับดูแลการเรียนการสอน และช่วยทบทวนบทเรียนให้แก่ นักเรียนในช่วงทำคาบเรียน เพื่อให้มีความเข้าใจในบทเรียนอย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

การฝึกปฏิบัติงาน

นักเรียนจะฝึกปฏิบัติงานในร้านเซเว่นอีเลฟเว่นสาขาใกล้ที่พักอาศัย งานที่จะต้องฝึกปฏิบัติ จะสอดคล้องกับบทเรียนของวิชาธุรกิจค้าปลีกที่เรียนในห้องเรียน การฝึกปฏิบัติเป็นวิชาหนึ่งของหลักสูตร มีคะแนนซึ่งนักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์ที่โรงเรียนฯ และบริษัท กำหนดไว้ จึงจะถือว่าผ่านวิชาฝึกปฏิบัติงาน มีผู้จัดการสาขาเป็นครูฝึก โดยนักเรียนจะได้รับการฝึกปฏิบัติตั้งแต่ งานพื้นฐานของร้านค้าปลีก การทำความสะอาดพื้นที่ขายและตัวสินค้า การจัดเรียงสินค้า การเป็นพนักงานขายหรือแคชเชียร์ งานบัญชีการเงินของร้านค้าปลีก ระบบงานสารสนเทศ การส่งสินค้า การส่งเสริมการขาย เป็นต้น โรงเรียนฯ / ศูนย์การเรียนฯ จะมีครูนิเทศก์ติดตามผลการปฏิบัติงานและความเป็นอยู่ของนักเรียนตลอดระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด

การวัดและวิเคราะห์คุณภาพของผลการทำงาน และประโยชน์ที่ได้รับ

1. จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่มีสมรรถนะตรงตามมาตรฐานอาชีพของสถานประกอบการเพิ่มขึ้นจาก 274 คน เป็น 375 คน
2. อัตราการส่งต่อนักเรียนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาพร้อมรับทุนการศึกษาต่อเนื่อง และส่งต่อเข้าเป็นพนักงานที่สถานประกอบการหลังสำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2553 เพิ่มขึ้นจาก 43% เป็น 63%

ความท้าทายต่อไป

- อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีสมรรถนะตรงตามมาตรฐานอาชีพของสถานประกอบการเพิ่มขึ้น 10%
- อัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียนที่บรรจุเป็นพนักงานบริษัทและศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา 10%

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไข

- ความเข้าใจในระบบการเรียนทวิภาคี ต่อกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม

การเรียนในระบบทวิภาคี แม้มีใช้เรื่องใหม่ในแวดวงการศึกษา แต่ค่อนข้างจะเป็นเรื่องใหม่ต่อบุคคลทั่วไป ที่มีได้คุ้นเคยในวงการศึกษา ดังเช่น ผู้ปกครอง และนักเรียนทั่วไป อีกทั้งในภาพรวมแล้วระบบการเรียนแบบทวิภาคีนี้ ยังขาดการประชาสัมพันธ์จากภาคการศึกษาอยู่พอสมควร ไม่ว่าจะจากหน่วยงานของภาครัฐ และภาคเอกชน อีกทั้ง การประชาสัมพันธ์และอธิบายให้เข้าใจในการเรียนแบบทวิภาคีนี้จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการอธิบายพอสมควร

ปัจจุบัน ปัญญาภิวัฒน์ ได้เริ่มสานความสัมพันธ์กับหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานราชการ เอกชน สถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ให้เกิดความเข้าใจในระบบการเรียนแบบทวิภาคี โดยผ่านการ ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันได้อาศัยช่องทางด้านการตลาดที่เป็นระดับ มวลชน เช่นการโฆษณาในโทรทัศน์ วิทยุ และสื่อประชาสัมพันธ์ในร้านเซเว่นอีเลฟเว่น เป็นต้น

- ค่านิยมของสังคมไทยในการเรียนอาชีวศึกษา และการเรียนสายสามัญ

จากค่านิยมในอดีตของสังคมไทยที่ว่า “เรียนสูง ๆ จะได้เป็นเจ้าของคน” เป็นตัวผลักดันให้ทั้งนักเรียน และผู้ปกครอง หันเข้าสู่การเรียนในสายสามัญเป็นจำนวนมาก เพื่อหวังในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ด้วยขาด ความเข้าใจอันต้องแท้ในระบบการศึกษาว่าเรียนสายอาชีพจะไม่สามารถเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาได้ ผู้ปกครองและ แม้กระทั่งตัวนักเรียนเองจึงมิได้พิจารณาถึงความเหมาะสมสำหรับบุตรและตัวเอง เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว จึงพยายามผลักดันเข้าศึกษาต่อในสายสามัญต่อไป โดยมีได้คำนึงถึงความถนัด และความ ต้องการของตลาดแรงงาน นักเรียนที่มีได้ถนัดในการเรียนด้านสายสามัญจึงไม่ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา และ การงานอาชีพ ทั้งนี้หากนักเรียนกลุ่มนั้นได้เข้าเรียนตามความถนัดของเขาในสายอาชีพ เขาก็มีโอกาสประสบความสำเร็จในด้านการศึกษาและอาชีพเป็นอย่างสูง

โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์ เทคโนโลยี มีความพยายามในการสร้างความเข้าใจในการเรียนอาชีวศึกษาให้กับ กลุ่มต่าง ๆ ของสังคมไทย ให้ตระหนักถึงโอกาสในความสำเร็จในชีวิตของเยาวชน ด้วยการเรียนในสายอาชีวศึกษา ด้วยการ เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในเวทีการสัมมนาต่าง ๆ ตลอดจนกิจกรรม การสัมมนา การประชุมผู้ปกครอง การแนะแนว การศึกษา โดยการนำเสนอให้เห็นถึงความต้องการของตลาดแรงงานที่มีความต้องการแรงงานในระดับอาชีวะ ที่สูงขึ้น และยังขาดแคลนอยู่มากในตลาดแรงงานปัจจุบัน และนำเสนอให้เห็นถึงโอกาสความก้าวหน้าในด้านการศึกษาที่นักเรียน สามารถศึกษาต่อได้ในระดับอุดมศึกษา รวมถึงความก้าวหน้าในอาชีพการงานในอนาคต

- ความมั่นใจในการรับประกันการมีงานทำหลังจากสำเร็จการศึกษา

เนื่องจากการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของร้านเซเว่นอีเลฟเว่นในอัตราปีละกว่า 500 สาขา ประกอบกับ เป้าหมายในการเปิดสาขาจำนวน 12,000 สาขาในประเทศไทย ทำให้เซเว่นอีเลฟเว่นต้องการผู้ร่วมงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากปัญญาภิวัฒน์ทุกคน จะได้รับการบรรจุเข้าเป็นพนักงานประจำของบริษัทฯ ทุกคน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และความยั่งยืน

- ค่านิยมของสังคมไทย ในด้านการศึกษาอาชีวศึกษา แบบทวิภาคี

ด้วยความต้องการของตลาดแรงงาน และการสนับสนุนของภาครัฐ ผลักดันให้เกิดการประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่องของการเรียนในสายอาชีวศึกษา ทำให้สังคมไทยเริ่มมีการปรับตัวในด้านค่านิยมการศึกษาของบุตรหลาน การที่สังคมไทยยอมรับในการเรียนอาชีวศึกษามากขึ้น จะเป็นปัจจัยในการสนับสนุนความสำเร็จของปัญญาภิวัฒน์เช่นกัน

- ความมั่นคงและชื่อเสียงที่ดีของสถานประกอบการ

ด้วยอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องมาตลอดกว่า 20 ปีของเซเว่นอีเลฟเว่นในประเทศไทย ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือให้กับลูกค้าและประชาชนโดยทั่วไป ประกอบกับแผนการขยายตลาดในอนาคตของเซเว่นอีเลฟเว่น จึงทำให้ประสบความสำเร็จในการรับรู้เซเว่นอีเลฟเว่นต่อสังคมอยู่ในระดับที่ดีมาก อันเป็นเหตุผลที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ปัญญาภิวัฒน์ประสบความสำเร็จ ในด้านการยอมรับจากสังคม

- การประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมาย

เนื่องจากการรับสมัครนักเรียนของปัญญาภิวัฒน์พิจารณาจากความต้องการของภาคธุรกิจเป็นหลัก โดยการพิจารณาจากจำนวนที่ภาคธุรกิจต้องการ รวมไปถึงสถานที่ตั้งของธุรกิจ และที่อยู่ของผู้สมัคร และเนื่องจากธุรกิจของเซเว่นอีเลฟเว่นมีการกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ ดังนั้นการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจึงจำเป็นต้องมีการกระจายให้ทั่วถึงทั้งประเทศ การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในระดับจุลภาค หมายถึงในระดับ ตำบล และหมู่บ้าน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการความสำเร็จของปัญญาภิวัฒน์เป็นอย่างยิ่ง

- คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียน ศูนย์การเรียน และสถานประกอบการ

แม้ว่าปัญญาภิวัฒน์จะจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของธุรกิจ แต่อย่างไรก็ตามก็จำเป็นต้องผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามระบบของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนจึงต้องได้ตามมาตรฐานที่กำหนด และในปี 2553 ปัญญาภิวัฒน์ได้ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษา จาก สมศ. ในระดับคะแนนที่ดี เป้าหมายต่อไปของปัญญาภิวัฒน์ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้ได้คุณภาพสูงขึ้น จึงได้นำเกณฑ์การจัดการมาตรฐานของ TQA มาใช้ในการจัดการในโรงเรียน

ในขณะที่การเรียนและการฝึกปฏิบัติของนักเรียนในร้านเซเว่นอีเลฟเว่นก็เป็นอีกจุดหนึ่งที่จะต้องมีความภาพเพื่อผลิตนักเรียนที่มีคุณสมบัติและความสามารถให้ตรงตามกับความต้องการของธุรกิจ ดังนั้นการประสานงานที่ใกล้ชิดและมีคุณภาพระหว่างปัญญาภิวัฒน์ และธุรกิจ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของปัญญาภิวัฒน์

